

A Multidiszciplináris Bölcsészettudományi Doktori Iskola preferált és a jelentkezőknek ajánlott témái

Az irodalom- és kultúratudományi program preferált és a jelentkezőknek ajánlott témái

Reformáció és (tágabb értelemben vett vallásos) identitás témaköre

- Vallásélmények, szakrális, spirituális, „istenes” költészet (azon belül keresztyén, protestáns szellemiség) a kisebbségi magyar irodalmakban. (Dr. habil. Bertha Zoltán, PhD)
- A Biblia és az irodalom (Prof. Dr. habil. Fabiny Tibor, CSc)
 - A témában készülő disszertáció foglalkozhat a Biblia irodalmiságával (metafora, narratíva, mítosz, szimbólum elemzése; illetve a keresztyén Bibliának különösen a korai angol irodalomra (moralitás-hagyomány, Spenser, Shakespeare, Milton) gyakorolt hatásával.
- Figuralizmus (tipológiai szimbolizmus) a Bibliában és az irodalomban.(Prof. Dr. habil. Fabiny Tibor, CSc)
 - A régi és újabb szakirodalom kritikus áttekintése, a „figurális olvasat” lehetőségei és korlátai.
- Olvasó-központú bibliai hermeneutika (Prof. Dr. habil. Fabiny Tibor, CSc)
- Az olvasás „teológiája” és a bibliaolvasás középkori és újkori módjai és hagyományai (lectio divina, Lector in fabula, etc.) (Prof. Dr. habil. Fabiny Tibor, CSc)
- Az angol biblafordítás vitairodalma (Morus, Tyndale, Matthews Bible, King James Bible kialakulásának háttere) (Prof. Dr. habil. Fabiny Tibor, CSc)
 - A korabeli fordításelméleti viták számos nyelvészeti, irodalmi és teológiai tanulssággal szolgálnak. Ezek áttekintése és értékelése
- A 16. századi angol reformáció egy képviselőjének (pl. Tyndale, Frith, Barnes, Cranmer, Hooker) monografikus feldolgozása (Prof. Dr. habil. Fabiny Tibor, CSc)
- Anglikán lelkiség és irodalom kérdései a 16-a 21. századig (Prof. Dr. habil. Fabiny Tibor, CSc)
 - Az anglikanizmus kialakulása és sajátos szere (Via media) a lelkiség és az irodalom kapcsolata különösen a „Caroline divines” (Donne, Herbert, Traherne, Taylor) életművében enesuais5”, a 18. századi ébredési mozgalmak: evangelikalizmus; A 19. századi „Oxford-mozgalom és angol-katolicizmus; a 21.századi "vallási fordulat": a 20-21. század vitái: a nők szerepe; a szexualitás kérdése stb.
- Vallási fordulat a Shakespeare-kutatásban (Prof. Dr. habil. Fabiny Tibor, CSc)

- A hagyományos filológiai, új-kritikai, új-historikus, majd materiális irányzatok után miképpen jelenik meg a „vallási fordulat” a Shakespeare-kutatásban? Ennek okai és a fő irányzatok bemutatása.
- Milton és a Biblia kapcsolata. (Prof. Dr. habil. Fabiny Tibor, CSc)
 - Miképpen írja „újra” a Genézis könyvét Milton Elveszett paradicsoma. A bibliai allúziók kérdése.
- Jonathan Edwards életművének kérdései (Prof. Dr. habil. Fabiny Tibor, CSc)
 - Edwards egy-egy művének kritikai vizsgálata, a prédikációk elemzése stb.
- Egy angolszász irodalmár-teológus életművének bemutatása és kritikai értékelése (Prof. Dr. habil. Fabiny Tibor, CSc)
 - John Henry Newman, Hans Frei, C.S. Lewis, Austin Farrar, Rowan Williams stb.
- Szerzők, művek, műfajok a 18-19. század magyar irodalmából (Dr. habil. Hermann Zoltán, PhD)
 - A doktori témák köre a 18-19. századi magyar irodalom szerzőinek, pályaképeinek, a klasszikus magyar irodalom kánoni jelenségeinek, kitüntetett vagy feltáratlan műveinek újraértelmezését, a kánon- és hatástörténeti paradigmák vizsgálatát, az irodalmi kultuszok kutatását öleli fel. Ajánlott témák ezen belül a klasszikus magyar irodalom protestáns szerzőihez és kultúrájához kapcsolódó doktori kutatási tervek.
- Reformáció és klasszicizmus a kora modern angol irodalomban (Dr. Péti Miklós, PhD)
 - poétika, vallás és politikai ideológia interakciója a 16-18. század angol irodalmában
- Magyar diákok németországi peregrinációja a 16–18. században (Prof. Dr. habil. Szabó András, MTA doktora)
 - A magyar protestáns értelmiség vezető rétege – itthoni egyetem híján – többek között németországi egyetemeken és főiskolákon tanult: Wittenbergben, Heidelbergben, Marburgban, Strassburgban, Herbornban, Odera Frankfurtban, Halléban. A külföldi szellemi hatások a magyar diákokon keresztül közvetlenül megjelentek Magyarországon.
- Protestáns neolatin irodalom a késő humanizmus korában. (Prof. Dr. habil. Szabó András, MTA doktora)
 - A protestáns értelmiség egymás között használt nyelve a 16–17. században még a latin volt, ennek következtében még számos latin nyelvű irodalmi mű keletkezett a korszakban. Elsősorban alkalmi versek, útleírások, önéletrajzok, beszédek, de szaktudományos munkák is.
- Szenci Molnár Albert munkássága. (Prof. Dr. habil. Szabó András, MTA doktora)

- A magyar protestáns késő humanizmus legnagyobb író-egyénisége csaknem harminc esztendőn keresztül Németországban élt, s műveinek többségét is ott jelentette meg. Így munkássága közvetlen kapcsolatot jelent a két ország szellemi élete között.
- Northrop Frye irodalomtudományi munkássága, kultúraelmélete, gondolkodásának vallásos vagy keresztény vetületei, misztikával való kapcsolata. (Dr. Tóth Sára, PhD)
- A bibliai szövegértelmezés, a biblikus hermeneutika klasszikusai, különös tekintettel a görög hagyományra (Areopagita Dénes és Hitvalló Maximos) (Dr. Vassányi Miklós, PhD)

Kultúrák közti fordíthatóság témaköre

- Az udvari szerelem terminológiája a magyar műfordítás irodalomban (Dr. Bánki Éva, PhD)
 - Miképp jelenik meg a provanszál, közép-felnémet, hispániai, ófrancia trubadúrhagyomány a XX. századi magyar műfordítás irodalomban? Milyen fordítói elvek alapján próbálják meg az ezekben a hagyományokban oly jelentős, de a magyar irodalmi nyelvben nem hangsúlyos (esetleg nem is létező) udvari terminológiát visszaadni? Hogy jelenik meg ezekben a fordítói próbálkozásokban a kultúrák közöttisége és az ebből eredő bizonytalanság vagy (netalán) szabadság?
- Magyar lovagregények (fordítások, át- és újraköltések) (Dr. Bánki Éva, PhD)
 - A nyugati középkor fordításirodalma és a XX. századi és kortárs magyar (elbeszélő) irodalom. Lovagregények tematikus motívumainak, narratív sémáinak hatása a magyar történelmi és ifjúsági regényekben, fantasy-kben, elit- és popkultúrában. Fikciók, műfordítások és "kitalált középkorok".
- Fordítástudomány. Műfordítás, versfordítás: a belső látás és hallás művészete (irodalmi, nyelvészeti, pszichológiai aspektusok) (Dr. Daróczy Anikó, PhD)
- Holland, német vagy angol nyelvű korai misztikus szövegek fordítási problémái, elemzése, retorikai vizsgálata, releváns kontextusba helyezése, esetleg teljes művek magyarra ültetése, kiadása (Dr. Daróczy Anikó, PhD)
- Irodalom és kulturális interferencia (Dr. habil. Domokos Johanna, PhD)
 - Az irodalmi szövegek interkulturális elemei (szocio-, menti- és artefaktumok) és közöttük levő viszonyok ideológiailag telítettek, pragmatikájuk társadalmon belül és történetileg változó. A bennük rejlő kognitív erő által jelentős szerepet töltenek be attitűdök, diskurzusok, értékek, normák, gondolati formák generálásában. Irodalmi folyamatok vizsgálata hozzájárulhat a kulturális interferenciák modalitásainak és funkcióinak további feltérképezéséhez.

- A holokausztra reflektáló (fiktív vagy dokumentatív) narratívák összehasonlító vizsgálata, különös tekintettel a kultúrák közötti fordíthatóság kérdéseire. (Dr. Kállay G. Katalin, PhD)
- Magyar-német irodalmi kapcsolatok (Dr. Kovács Edit, PhD)
 - A magyar irodalom személyes és intézményes kapcsolatai a német nyelvterülettel, a századfordulótól napjainkig, különös tekintettel a 20. század első felének irodalmára, illetve a kortárs irodalomra. A magyar irodalom német/osztrák befogadásának feltételei, jellemzői; magyar írók Berlin-, illetve Bécs-képe; a magyar irodalom jeles fordítói, a fordíthatósággal kapcsolatos reflexiók a két korszakban.
- A fordítás mint interkulturális transzfer és remediáció (Dr. Sepsi Enikő, PhD)
 - A fordítás mint kultúrák közötti áttétel vizsgálata (elsősorban angol és francia nyelvterületen): összehasonlító fordítástörténet, fordításkritika, fordításelmélet, a magyar irodalom angol és francia nyelvi reprezentációja: korszakok, hullámok, recepció, trendek, befogadásvizsgálat.
 - A jelentés azonosságának, megőrzésének problémája a klasszikus bölcsészeti források műfordításában idegen nyelvről magyarra és idegen nyelvről idegen nyelvre (késő antik, kora középkor, érett középkor, reneszánsz, kora újkor, modernitás).
- A megértés legáltalánosabb, metafizikai jellegű feltételei) (Dr. Vassányi Miklós, PhD)

Identitásdiskurzusok, egyéni és kollektív identitáskonstrukciók, narratív identitás témaköre

- Folklor, mítosz, mágikus realizmus a kisebbségi magyar irodalmakban (Dr. habil. Bertha Zoltán, PhD)
 - Lét-, nyelvszemléleti és irodalomesztétikai kérdések a régebbi és újabb határon túli, kisebbségi (erdélyi, felvidéki, délvidéki, kárpátaljai, nyugati) magyar irodalmakban, egy-egy alkotó műveiben.
 - Nemzeti önismereti szemléletformák, identitásproblémák (szubjektum- és kollektívum-konstrukciók), élmény- és érzékenységformák, sors- és létkérdések a kisebbségi magyar irodalmakban; öndefiníáló és önmetaforizációs stratégiák a kisebbségi esszéirodalomban, szépirodalom és bölcsélet határterületén.
 - Tradicionalitás és modernség, posztmodernség viszonyrendszere a kisebbségiség koordinátái között, avantgarde, groteszk, abszurd dráma az erdélyi magyar irodalomban.
- A kollektív identitás alapformái: a kulturális identitás és a nemzeti identitás kérdései a modernizáció folyamán (19. század) (Dr. habil. Bertha Zoltán, PhD)
 - Teóriák és interpretációk; a nemzetközi (főként társadalomtudományi) szakirodalom elméletei, főbb irányzatai, alapkérdései tükrében. Elméleti

megközelítés, globális perspektívában, külön figyelemmel az Európán kívüli világra, főként Kelet-Ázsiára.

- Irodalom és kulturális identitás (Dr. habil. Domokos Johanna, PhD)
 - o Kulturális identitás és irodalom viszonyának kritikai tárgyalását a kutatás leginkább a nyugati nemzetállamok létrejöttének vetületében tárgyalta. Miért érdemes mégis visszanyúlni a kulturális identitás alakzatához? Ki adja, ki kapja, és hogyan a kollektív identitás valamelyik formáját? Miért és mennyire játszik fontos szerepet az irodalom pl. az etnikai identitás formálásában? Azáltal, hogy e két terület összjátékát minor/kis és kisebbségi irodalmak kontextusába helyezzük, árnyaltabbá tehetőek a kultúra- és irodalomtudomány jelenlegi álláspontjai.
 - A kollektív identitás narratívái; a kialakulás, formálódás, változás diskurzusa, elsősorban a modernizáció időszakában, annak hatására (Dr. Farkas Mária Ildikó, PhD)
 - o Tradíció és változás szerepe az identitás diskurzusban a modernizáció folyamán, különös tekintettel az Európán kívüli világra; komparatív vizsgálat globális perspektívában, történeti (gyakorlati) megközelítéssel. Történeti tanulmányok.
 - Interkulturális kapcsolatok és hatások, főként Európa és Ázsia viszonyrendszerében (szűkebben Japán és Magyarország viszonyrendszerében is) (Dr. Farkas Mária Ildikó, PhD)
 - o Elméleti és gyakorlati megközelítéssel, szakirodalom, illetve saját kutatások alapján, komparatív vizsgálat.
 - Kanonizációs folyamatok a 19-20. századi magyar irodalomban (Dr. habil. Hansági Ágnes, PhD)
 - o A kanonizáció folyamatai az egyes művek és műcsoportok befogadás történetén keresztül nemcsak az esztétikai normarendszerek változására, de ettől nem függetlenül olyan mentalitás- és intézménytörténeti változásokra is rávilágítanak, amelyekben a kulturális közösségek önértelmezésének dinamikája jut kifejezésre. Az irodalmi szövegek jelenkori olvasatainak konfrontálása a korábbi olvasástörténeti dokumentumokkal egyszerre teszi láthatóvá a jelenkori és múltbeli olvasói elvárások közötti idegenséget, valamint azoknak a rendszereknek a változását, amelyek az olvasási folyamatokat mindenkor szabályozzák.
 - A regény a 19. század második felében (Dr. habil. Hansági Ágnes, PhD)
 - o Az olvasás napi rutinná válásának, valamint a diszperz olvasóközönségnek, a „tömegolvasónak” a megjelenésében kitüntetett szerepet kapott a regény, amely a 19. század folyamán már nem elsősorban a könyv, hanem a napilapok tárcarovatai és a heti, illetve havilapok folytatásos közlésein keresztül jutott el a mind szélesebb olvasói rétegekhez. A regény ezekben az évtizedekben vált azzá az elbeszélő formává, amely az irodalmi formák közül talán a

legérzékenyebben reagált a mentalitástörténeti változásokra, és adott válaszokat az olvasók mindennapjait érintőkérdésekre.

- Az irodalmi mese és a meseirodalom (Dr. habil. Hermann Zoltán, PhD)
 - Az irodalmi "műmese" és határműfajainak története; a szóbeli hagyományok irodalmi akkulturációjának kérdése, a szóbeliség/írásbeliség problémakörének műfaj specifikus sajátosságai; irodalomszociológiai és irodalompszichológiai megközelítésének lehetőségei; a "műmese" alkotói, művei, kánonjai a 18-19. század fordulójától napjainkig. A téma szorosan kapcsolódik a KRE Gyermek- és Ifjúsági Irodalmi Kutatócsoportjának kutatási programjához: a doktori téma - egy tervezett, átfogó gyerekirodalom-történet előmunkálataként - a kutatási terület egyes jelenségeinek részletesebb feltárását segíti.
- Kortárs magyar irodalom, kortárs magyar próza (Háy János, Esterházy Péter, Parti Nagy Lajos, Tóth Krisztina, stb.) (Dr. Horváth Csaba, PhD)
- Regényelmélet (nevelődési regény; az európai regény története, regény és referencialitás viszonya) (Dr. Horváth Csaba, PhD)
- Identitáskeresés a 19. századi amerikai irodalomban (Dr. Kállay G. Katalin, PhD)
 - A „self” fogalmának vizsgálata Ralph Waldo Emerson, Henry David Thoreau, Nathaniel Hawthorne, Edgar Allan Poe, Herman Melville, Walt Whitman vagy Emily Dickinson művein keresztül.
- Szenvedéstörténetek, kollektív emlékezet és kulturális emlékezet az ókeresztény korban (Dr. habil. Kendeffy Gábor)
 - Az ókeresztény szenvedéstörténetek, melyek egy részét felolvasták az istentiszteleteken, egyebek mellett a közösség identitásának megerősítését és formálását szolgálták. Az utóbbi évtizedben a „kollektív emlékezet” (M. Halbwachs) és a „kollektív emlékezet” fogalmait sikerrel alkalmazzák az ókeresztény irodalomra, ugyanakkor ez a módszer még sok új eredménnyel kecsegtet. A legfontosabb vizsgálandó írások ebben a tárgykörben: Perpetua és Felicitas szenvedéstörténete; Pionius, Polükarposz élete; Tekla élete és cselekedetei.
- Történelemkép az ókeresztény teológiai irodalomban. (Dr. habil. Kendeffy Gábor)
 - Az ókeresztény teológia a két testamentum egységének és a gondviselés koherens, töretlen tevének a bizonyítása érdekében a maga szolgálatába állította a pogányok által írott világtörténetekben felhalmozott anyagot, a pogány történelemfilozófiai gondolkodás egyes elemeit, sőt olykor a mitológia történelemképét is. A legfontosabb szerzők, akiknél ezek az eljárások megérdemlik a további vizsgálatot: Irenaeus, Lactantius, Augustinus és Orosius.
- Etikai narratívák a német nyelvű irodalmakban (Dr. Kovács Edit, PhD)

- Az irodalomtudomány etikai fordulatához tartozó témakörök és kérdések vizsgálata, elsősorban a kortárs német nyelvű irodalmakban, úgymint etikai problémák, döntéshelyzetek tematizálása; a Másikhoz és a másáshoz való viszonyulás narratívái; az irodalmi formák, a nyelvhez való viszony, a narratív stratégiák etikai implikációi; igazságos és etikus olvasás/értelmezés kérdésköre; az önéletrajz mint az ítélkezés és a tanúskodás narratívája.
- Vallási közösségek identitásának vizsgálata közösségi narratívákon keresztül (Dr. Korpics Márta, PhD)
- Identitás a kulturális hatások kereszttüzeiben (Dr. Lázár Imre, CSc)
 - A kutatási terület felöleli a kulturális médiumok illetve a kultúraközi kommunikáció identitásalakító szerepét, vizsgálja a kognitív sémákat szervező, és fejlődés lélektani, szociálpszichológiai és kulturális antropológia szempontból értelmezhető folyamatokat a különböző történeti korszakokban és a jelen nemzedékekben különös tekintettel a vallási és a nemzedéki identításra.
- A XIX. századi magyar elbeszélő próza (Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, századvég) (Dr. habil. Nyilasy Balázs, PhD)
 - A témaajánlat Jókai írásművészetének máig jelentős értelmezői dilemmákkal tarkított kérdéseire, Mikszáth briliánsan újat hozó elbeszélésmódjára és a századvégi novellisztika változataira koncentrálna. Az új látószögek, problémakezelési módok során az angol-amerikai romance- és regényelmélet, valamint a modern narratológia és a kognitív regénypoétika eredményeit is felhasználjuk.
- A magyar irodalomtörténeti tradíció és a modern posztstrukturalista elméleti iskolák tanulságai (Dr. habil. Nyilasy Balázs, PhD)
 - A témaajánlat jelentős magyar irodalmárokat (Kemény Zsigmond, Arany János, Horváth János, Karácsony Sándor, Barta János) kulturális attitűdjének vizsgálatát szorgalmazza. A vizsgálatot az indokolja, hogy Kemény regényelmélete, Arany close readingje, Karácsony átfogó kultúrkritikája, Horváth János elméleti szkepszise, Barta János átfogóan nyitott szemlélete nemcsak a strukturalista-formalista vívmányokhoz kapcsolódnak, de a nyugat-európai, amerikai irodalomtudomány legújabb, a dekonstrukciós korszak utáni eredményeivel is sok párhuzamosságot mutatnak. (Geoffrey Harpham átfogó nyelvkritikája, a kognitív nyelvészet tanulságai, a kognitív poétika javaslati stb.)
- A magyar irodalomértés alakulástörténete az 1970-es évektől az ezredfordulóig (Dr. habil. Nyilasy Balázs, PhD)
 - A téma sűrűn kutatásra vár. Fontos tudományos feladat annak az alakulástörténeti folyamatnak a mélyebb feltárása, amelynek során a kommunista irodalomszemlélet alaptételei végleg meggyengültek, s a presztízs fogalma új látószögekhez, problémakezelési módokhoz, fogalmakhoz kapcsolódott. Jelentős kutatási érdek fűződik azoknak a

konferenciáknak, tudományszervezési történéseknek, publikációknak a kritikai elemzéséhez, amelyek e kialakulási folyamatban fő szerepet játszottak.

- A mágikus realizmus kérdése a magyar irodalomban (Dr. Papp Ágnes Klára, PhD) A mágikus realizmussal kapcsolatban felmerülő kortárs magyar szerzők (pl. Bodor Ádám, Lázár Ervin, Fehér Béla, Láng Zsolt, Gion Nándor, Bánki Éva, Kolozsvári Papp László) életművének monografikus feldolgozása, vagy egyes műveik összehasonlító vizsgálata.
 - A mágikus realizmus és a 90-es évek ún. áltörténelmi regényeinek (Márton László, Darvasi László, Háy János, Láng Zsolt) kapcsolata, ezzel összefüggésben a történelemnek a közép-európai mágikus realizmusban betöltött – az Európán kívül született irányzattól eltérő – történelem-felfogásának kérdése.
 - A kisebbségi irodalmak és a mágikus realizmus mint irodalmi formanyelv összefüggése: miért jelennek meg a mágikus realista művek jellemző módon multikulturális helyzetekben, a posztkoloniális irodalmakban, illetve a kisebbségi irodalomban. Innen kiindulva, mennyiben alkalmazhatók a posztkoloniális kritika belátásai a kisebbségi kulturális identitás és a kisebbségi irodalom kérdésével kapcsolatban.
 - Hogyan építenek a magyar mágikus realistának titulált regények a magyar elbeszélő hagyományra. Itt kapásból két kérdés is felvethető: a mágikus realizmus és a magyar anekdotikus hagyomány összefüggése, illetve a történelmi regény és az ún. áltörténelmi regény narratív és kulturális identitás-képének illetve történelemfelfogásának összevetése.
- A modern és posztmodern irodalom kronotoposzai (Dr. Papp Ágnes Klára, PhD)
 - Mihail Bahtyin, amikor az irodalom tér-idejeként meghatározott kronotoposz fogalmát bevezette az irodalomkutatásba az ez alapján végzett történelmi poétika fonalát nagyjából a nevelődési regényig, illetve főbb vonalakban a 19. századig vezette. A kérdés azonban vonatkoztatható a 20. század regényirodalmára is. Különösen érdekes, ha a kérdést az azóta végzett elbeszélés kutatások (Ricoeurtól Jaussig és Foucault-tól de Certeau-ig) vizsgáljuk. Milyen jellegzetes kronotoposzai vannak a 20. századnak? A manapság rendkívül divatos városkutatások eredményei hogyan kapcsolhatók össze a kronotoposzok vizsgálatával? Meghatározható-e a modernség és a posztmodernség közti különbség a tér és időhasználat eltérő szemléletével (ld. „térbeli fordulat”)? Hogyan jelenik meg a kérdés a magyar irodalomban? Vannak-e a 20. század magyar irodalmának specifikus tér-tapasztalatai? (és ennek milyen ideológiai tartalma van ld. pl. a falu, a puszta képe és a népi mozgalom írójánál) Másként jelennek-e meg a magyar irodalomban egyes a korra jellemző térrepresentációk (pl. a metropolisz)?

- Antik és modern költői identitásdiskurzusok (Dr. Péti Miklós, PhD)
 - a klasszikus irodalmat és az európai modernitást jellemző költői énkialakítási technikáinak és stratégiáinak kutatása, akár összehasonlító vizsgálatokkal is.
- Kollektív és egyéni identitás az Osztrák-Magyar Monarchia irodalmában (Dr. Ritz Szilvia, PhD)
 - Az államalakulat nemzetek felettsége és absztrakt volta különösen a birodalomban ugyan kisebbségben lévő, de vezető szerepet betöltő osztrákok számára nehezítette meg egy erős nemzeti identitás kialakítását. A nyelvből épülő identitás kialakítása is bonyolultabb volt, mint a Monarchia magyar részén, mert a nyelv éppen azzal a Német Császársággal jelentett volna közösséget, mellyel Ausztria hagyományosan problémás viszonyt tartott fenn. Az identitásképzés központi eleme az osztrák irodalomnak, amely jól vizsgálható az egyes szövegek szintjén is.
- A Monarchia emlékezete az irodalomban (Dr. Ritz Szilvia, PhD)
 - A Monarchia felbomlása után az irodalomban teret nyerne a múlt értelmezését és újraértelmezését középpontba állító irodalmi művek. A szövegekben az az identitásképzés szempontjából vizsgáljuk az eltérő reakciókat és viszonyulási módokat.
- A közösség geográfiai határainak feloldódása a globalizáció és a digitális alapú kommunikáció hatására (Dr. Sarnyai Csaba Máté)
 - A téma azt kívánja körüljárni, hogy az egykor főleg területi alapon szerveződő, aluról felfelé egymásra rétegződő identitás-struktúrák a nyilvánosság szerkezetének megváltozásával milyen új formákat vonultatnak fel.
- Perspektívaváltás: a különböző kisebbségi közösségek/léthelyzetek egymás iránt támasztott elvárásai (Dr. Sarnyai Csaba Máté)
 - A posztoszocialista térségre a következő kettősség jellemző: az államérdekként aposztrofált nemzeti dominancia, illetve a nemzetállam határain kívül található nemzetrészek tekintetében harcok kisebbségvédeleméért. Az ezekből a folyamatokból következő ellentmondásokra próbál rámutatni a téma, s társadalomelméleti megoldásokat keres a reciprocitások feltételeinek megteremtéséhez.
- Önéletrajz, napló, én-irodalom (Prof. Dr. habil. Szabó András, MTA doktora)
 - A régi irodalom egyik legfontosabb prózai műfaja a reneszánsz korától éledt újjá, amikor az emberi személyiség és a személyesség fontossá vált. A protestáns értelmiség és nemesség tagjai rendszeresen írtak ilyen típusú műveket. Kutatásuk, elemzésük nagy adóssága a magyar tudományosságnak.
- Egyéni és kollektív identitás konstrukciók a XX. század és az ezredforduló német nyelvű irodalmában (Dr. Szentpétery-Czeglédny Anita, PhD)

- Identitás és emlékezet, hely és identitás, identitás és gender, identitás és többnyelvűség, identitás és interkulturalitás, kulturális identitás, identitásdiskurzusok az irodalomban különös tekintettel történelmi fordulópontokra és heterogén nyelvi-kulturális környezetre.

Kultúra és medialitás témaköre

- „Fotó-történetek” – Képi narratívák vizsgálata napjaink fotóhasználati szokásain keresztül (Dr. Béres István, PhD)
 - A kép – írja N. Goodman – jelentésteli és szemantikailag sűrű felület. Mint ilyen, az emlékező narratívák kiváltásának egyik legjobb médiuma. Felhasználása, szerepe az egyéni és kollektív emlékezetben a 19. század óta hangsúlyosan jelen van a társadalmi gyakorlatban. A téma és kutatási program ezen elméleti nézőpontok alkalmazásával olyan, a fotográfiához – hangsúlyosan a privát fotóhoz – kötődő emlékezetkonstrukciók gyűjtését és elemzését kínálja, amelyek a visszaemlékezők identitásalakító aktivitására jelentős hatást fejtenek ki.
- Vizuális dokumentumok narratív struktúrája, különös tekintettel etnikai illetve vallási közösségek mediális bemutatására (Dr. Béres István, PhD)
 - A téma és annak megfelelő empirikus kutatási program a vizuális dokumentumok – ezen belül különös tekintettel a fotográfia különféle műfajainak – elemzését kínálja fel az érdeklődő hallgatóknak. Az egyéni fotóhasználaton túl, elsősorban a kollektív értelemadó és jelentésgeneráló használatot vizsgáljuk, azt, hogy milyen „kollektív képekben”, szimbólumokban reprezentálja egy közösség a maga működését és identitását, illetve a társadalmi mező többi szereplője milyen ez irányú aktivitást mutat.
- A 19. század magyar drámairodalma és színháztörténete (Dr. habil. Hermann Zoltán, PhD)
 - A 19. századi magyar drámairodalom és színházkultúra első évtizedeinek történeti vonatkozásai; drámaírói, színészi, színházszervezői életműveinek feltárása; a 19. századi színikritika hatásának, kánonalakító és hatástörténeti jelenségeinek feltárása.
- Kortárs színházi előadások értelmezésének stratégiái (Dr. habil. Kékesi Kun Árpád, PhD)
 - Az európai és magyar rendezői színház horizontjába helyezve és a modern színháztudomány előadáselemzési stratégiáit teoretizálva vizsgáljuk a kortárs (prózai, zenés, báb és figurális) színház meghatározó jelenségeit.
- A magyar színház második világháború utáni korszakainak emlékezete (Dr. habil. Kékesi Kun Árpád, PhD, Dr. habil. Kiss Gabriella, PhD)
 - A magyar színháztörténet-írás legkevésbé feldolgozott korszakait hatástörténeti horizontból és az előadások (re)konstrukciójára fókuszáló módszertannal járjuk körül.

- A magyar színház története 1945-től napjainkig (Dr. habil. Kiss Gabriella, PhD)
- A színházi nevelés elméleti és gyakorlati problémái (Dr. habil. Kiss Gabriella, PhD)
- Vallási közösségek hagyomány és tudásátadásának médiumai, és ezek vizsgálata (Dr. Korpics Márta, PhD)
- Népzene-populáris zene-identitás (Dr. Lovász Irén, CSc)
 - A hagyományos magyar népzene - és annak különböző kortárs applikációi a crossover-world-ethno-fusion műjokban - mint az egyéni és csoportidentitás formálói, kifejezésmódjai.
- Narratív identitás - kulturális emlékezet - oral history (Dr. Lovász Irén, CSc)
 - Önéletírás és/vagy célzott életútinterjúk során kirajzolódó privát/mikrotörténelem.
- Lovász Irén: Hang-spiritualitás- gyógyítás (Dr. Lovász Irén, CSc)
 - Az emberi hang szerepe a spiritualításban és a gyógyításban
- A művészeti ágak "nyelvi identitása", egymás közötti kommunikációja (Dr. Sepsi Enikő, PhD)
 - Az egyes művészet ágak (elsősorban irodalom és színház, ezen belül költészet és rituális/szakrális/liturgikus színház, valamint irodalom és film/zene/képzőművészet) sajátos kódrendszereinek ("nyelveinek") összehasonlító vizsgálata, több médium együttes jelenléte (intermedialitás) esetén, illetve egyik jelrendszerből a másikba történő áttétel (remediáció) esetén magyar/francia/angol nyelvterületen. A "vizuális fordulat" utáni nem-nyelvi jellegű remediációk megjelenési formái.

A nyelvtudományi program preferált és a jelentkezőknek ajánlott témái

Történeti nyelvészeti témakör

- Az angol nyelv egyes változatainak története (Dr. Pődör Dóra, PhD)
 - Az angol nyelv egyes változatainak fejlődése, irodalmi és lexikográfiai reprezentációja, megjelenése az interneten, részben összekapcsolva az identitás kérdésével.
- Angol és skót nyelvtörténet (Dr. Pődör Dóra, PhD)
 - Egyes nyelvészeti problémák vizsgálata az angol és az alföldi skót nyelv történeti fejlődése során, elsősorban a morfológiára, szintaxisra és a szókészletre koncentrálna.
- Ázsiai írástörténet (Dr. Apatóczky Ákos Bertalan, PhD)
 - A tágabb értelemben vett Ázsia írásrendszereinek kialakulása, története, egymáshoz való kapcsolódási és szétágazási pontjainak valamint mindezek nyelvészeti összefüggéseinek vizsgálata.

- Kínai nyelvtörténet (Dr. Apatóczy Ákos Bertalan, PhD)
 - o A több ezer évet átölelő kínai írásbeliség valamint az egyéb nyelveken rendelkezésre álló párhuzamos adatok feldolgozásával és nyelvészeti értékelésével kapcsolatos kutatások.
- Siniform írásrendszerek (Dr. Apatóczy Ákos Bertalan, PhD)
 - o A kínai írásbeliség mintájára létrejött egyéb ázsiai írásrendszerek történetének, és azok nyelvészeti összefüggéseit célzó kutatások. Elsősorban kitaj, tangut, dzsürcsen, Chūnôm, japán stb. adatok vizsgálata.

Leíró nyelvészeti témakör

- A magánhangzó- és mássalhangzó gyengülés összefüggései (Dr. Csides Csaba PhD)
 - o Ismeretes, hogy a fonológia a mássalhangzó-gyengülés többféle röppályáját különbözteti meg és különbséget tesz történeti és szinkrón gyengülési folyamatok között. Érdeemes megvizsgálni, hogy ezek a folyamatok milyen fonológiai környezetben zajlanak le, és azt is, hogy ezek a látszólag szerteágazó jelenségek hogyan foglalhatók egységes rendszerbe. Azt is érdemes megvizsgálni, hogy milyen párhuzamokat találunk a mássalhangzó-gyengülés és a magánhangzó-gyengülés (redukció) között, illetve, hogy ezek miként foglalhatók egységes keretbe.
- Az analitikus és szintetikus toldalékolás problémái (Dr. Csides Csaba PhD)
 - o Ez a témakör elsősorban azokat a folyamatokat foglalja magába, amelyek során a toldalékolás valamilyen hangtani jelenséggel jár együtt. Ezek a nyelvi hangtan és alaktan határterületeit érintő folyamatok azért érdekesek, mert rávilágítanak arra, hogy az egyszerű analitikus-szintetikus megkülönböztetés nem biztos, hogy elegendő a folyamatok pontos megértéséhez, részletes vizsgálatához.
- A hangfűzés és a fonológiai folyamatok (Dr. Csides Csaba PhD)
 - o Közismert, hogy minden nyelvnek vannak hangfűzési (fonotaktikai) szabályai, megszorításai. Ebben a témakörben elsősorban azt érdemes megvizsgálni, hogy mi történik azokban az esetekben, amikor más folyamatok következtében olyan hangsorok jönnek létre, amelyek felborítják az adott nyelv ezen megszorításait, illetve, hogy hogyan magyarázhatók vagy ábrázolhatók a problémás esetek.
- A névszói kategória a magyarban. A főnévi és a melléknévi csoport elhatárolásának, szétválasztásának lehetséges (morfológiai, szintaktikai és szemantikai) szempontjai (Dr. H. Varga Márta. PhD)
 - o Anyanyelvünk egyik tipológiai sajátossága, hogy benne a névszók (a főnevek és a melléknévek) nem rendeződnek egymástól lényegesen különböző ragozási osztályokba, legfeljebb kisebb csoportjaik mutatnak eltéréseket a normától. A téma a főnévi és a melléknévi szerep szétválasztásának morfológiai, szintaktikai és szemantikai szempontjainak kidolgozását és leírását foglalja magába.

- A funkcionális szemlélet alkalmazása, alkalmazhatósága a grammatikai jelentések és nyelvi jelölők leírásában (Dr. H. Varga Márta. PhD)
 - A korábbi (pl. strukturális) nyelvreírás és elemzési stratégia előnyben részesítette a nyelvtani formát a funkcióval szemben, és egy formát többnyire egy funkcióval társított. A funkcionális szemléletű nyelvreírás ezzel ellentétben egyfelől azt keresi, hogy egy-egy funkciót milyen formák fejezhetnek ki, másfelől azt vizsgálja, hogy egy-egy adott forma milyen funkciók betöltésére alkalmas. Ebben a megközelítésben a grammatikai szabályok csak irányt mutatnak, tendenciákat jelölnek ki az adott nyelv működésének megértéséhez, így az állandó változásban lévő, dinamikus nyelvi rendszer grammatikai kategóriái sohasem lehetnek céljai, csak segédeszközei a nyelvreírásnak.
- A haikuban és tankákban szereplő évszakszók szemantikai vizsgálata (Dr. Vihar Judit, PhD)
 - A japán költészetben nagy szerepet játszanak az évszakok. Így a költői alkotásokban ún. kigo, azaz évszakszó szerepel, amely az adott évszak sajátosságait fejezi ki. Az évszakszókat tematikai szempontból lehet csoportosítani.
- A japán hangrendszer a hosszúság–rövidség szembeállításáról (Dr. Vihar Judit, PhD)
 - A japán hangrendszerre, csakúgy, mint a magyaréra, jellemző a hosszú és rövid, illetve magánhangzó és mássalhangzó szembeállítás, melynek jelentés-megkülönböztető szerepe van. A kérdést lehet vizsgálni csak a japán hangrendszer szempontjából, de alkalom nyílik a magyarral való összevetésre is.
- A hasítószók változásai japán haikuban a 17. századtól napjainkig (Dr. Vihar Judit, PhD)
 - A japán haikuban gyakran szerepel ún. hasítószó, amely érzelmi töltésű, azt a funkciót tölti be, hogy két sort elkülönít egymástól. Eredendően nagyon kevés hasítószó létezett, de Macuo Basó tevékenysége nyomán igencsak megnőtt a számuk. A 20. század végére viszont számuk csökkent.
- A diskurzusjelölők funkcióinak nyelv- és kultúraközi elemzése (Dr. Furkó Bálint Péter, PhD)
 - Aijmer és Simon-Vanderbergen (2004) a diskurzusjelölők funkcionális spektrumának feltérképezésére a „fordítási módszert” javasolja, mely az egynyelvű szövegeken alapuló vizsgálódásokkal szemben a diskurzusjelölők funkcionális spektrumának szélesebb körű vizsgálatát teszi lehetővé két- vagy többnyelvű kontextusok alapján, emellett az egynyelvű leírásoknál (pl. parafrázisok/szemantikai jegyek felsorolása, együttjelentkezési tendenciák azonosítása) explicitebb, ellenőrizhetőbb megállapításokat eredményez. A diskurzusjelölők funkcióinak nyelv- és kultúraközi vizsgálata univerzális pragmatikai-, illetve diskurzusfunkciók meghatározására is irányulhat, valamint a nyelvelsajátítás és nyelvtanulás pragmatikai aspektusait is explicitebbé teheti.

- Discourse Markers - integrating theory and empiricism (Dr. Furkó Bálint Péter, PhD)
 - Discourse markers are intriguing objects of study for several reasons: they promise the researcher ready access to the very fabric of talk-in-progress, they bring up many of the questions concerning the pragmatics/semantics boundary; the differences between planned and unplanned discourse; the relationship between cohesion and coherence; gender-preferential and gender-exclusive differentiation; grammaticalisation and a variety of other phenomena that have long fascinated and puzzled linguists (and will most probably continue to do so). The ideal candidate will combine theoretical as well as empirical, multi-disciplinary as well as cross-linguistic approaches to the study of discourse markers.
- A kohézió és a koherencia nyelv- és kultúraközi variabilitása relevanciaelméleti megközelítésben (Dr. Furkó Bálint Péter, PhD)
 - Halliday és Hasan (1976) szeminális műve nyomán a kohézió és a koherencia tekintetében az alábbi értelmezéseket találjuk
 - egyes szerzők a két fogalmat felváltva, egymással azonos értelemben használják a textualitás verbális és nonverbális összetevői tekintetében is;
 - vannak, aki csak az egyiket használják az előző csoport képviselőihez hasonló inkluzív módon, vagy különböző altípusokat meghatározva;
 - a legtöbb szerző különbséget tesz a két fogalom között a verbális/nonverbális, szekvenciális /kognitív, explicit/implicit, formális/funkcionális, propozicionális jelentés/nem-propozicionális jelentés dichotómiák egyikének mentén.
 - A relevanciaelmélet a fentiekkel szemben mind a szövegelőzményt (co-text), mind a nem-nyelvi szöveggörnyezetet (situational context) a beszélő és a hallgató közös kognitív környezeteként értelmezi, emellett a szöveg-összefüggés valamennyi fajtáját (köztük a szövegkohéziót és koherenciát is) az inferenciális folyamatok járulékos jelenségének tekintik. A kohézió egyes fajtái tekintetében megfigyelhető nyelv- és kultúraközi különbségek és preferenciák tehát a relevanciaelmélet tükrében új értelmet nyernek, és az inferenciális folyamatok variabilitására irányítják a figyelmet.
- Kollokáció-kutatás és frazeológia elméleti és korpusznyelvészeti megközelítésben (Dr. Hollós Zita, PhD)
 - Számos kollokációfogalom létezik attól függően, milyen elméleti megközelítésből vizsgáljuk a tipikus, nem vagy csak enyhén idiomatikus, nem kötött szókapcsolatokat, melyek viszonylag későn tűnnek fel a frazeológia határterületén. A frazémákkal és azok variációjával, ill. modifikációjával foglalkozó kutatások ezzel szemben sokkal hosszabb múltra tekinthetnek vissza. Mindkét, valójában rokon nyelvi jelenség leírása sokáig elméleti (elsősorban strukturális) alapokon történt, míg a legfrissebb korpusznyelvészeti kutatások mind a kollokációkat, mind a frazémákat új megvilágításba helyezik és tágabb összefüggéseiben vizsgálják.

- Sociolinguistic factors in word-formation (Prof. Dr. habil. Pavel Stekauer, MTA doktora)
 - Productivity of word-formation rules and processes has been predominantly studied intra-linguistically in the mainstream theories. What is, however, needed is to reflect a language speaker's creative approach to the formation of new complex words. This is necessarily conditioned his/her age, education, and profession. The dissertation is expected to reflect one of these factors by way of comparing preferred word-formation strategies of two or three samples of informants covering different age groups, different professions, or different education.
- Exocentric compounds in selected languages (Prof. Dr. habil. Pavel Stekauer, MTA doktora)
 - Exocentric compounds represent an intriguing field of word-formation. They are economical from the formal point of view because the compound head is not represented morphematically. By implication, there are not semantically transparent. The dissertation is expected to analyse and compare sufficiently large samples of exocentric compounds in two or more languages in terms of their formal structure and semantics.
- Derivational paradigms (Prof. Dr. habil. Pavel Stekauer, MTA doktora)
 - The concept of derivational paradigm was called into question by a number of morphologists who compared derivational and inflectional morphology. However, recently, morphologists have come to realize the necessity of dealing with derivational paradigms as an inherent feature of word-formation, sharing a number of features with inflectional paradigms. The dissertation is expected to map derivational paradigms in selected conceptual fields and compare the results obtained for two or more languages.
- Agensdezentriertheit im Deutschen (und im Ungarischen) (Dr. Szatmári Petra, PhD)
 - Die im Themenbereich laufenden Forschungen fokussieren auf Phänomene der agensdezentrierten Konzeptualisierung im Deutschen und im Ungarischen, die aus synchroner, diachroner bzw. kontrastiver Perspektive untersucht werden können. Untersucht werden dabei sowohl prototypische wie auch periphere Vertreter der agensdezentrierten Konzeptualisierung.

Szociolingvisztikai témakör

- Nyelv és identitás alakulása a magyarországi nemzeti kisebbségeknél (Dr. habil. Nádor Orsolya, PhD)
 - A magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségeknek ma példaértékű törvényi háttér garantálja a megmaradást. Ennek ellenére a nyelvcserevel is együtt járó asszimilációjuk megállíthatatlannak tűnik. Az okok diakrón vizsgálatokat igényelnek, a jelen állapot rögzítése és a jövőkép megfogalmazása viszont helyszínen végzett komplex, főként szociolingvisztikára és nyelvoktatás-

politikára alapozott kutatások során történhet. Lehetőség kínálkozik a párhuzamos vizsgálatokra is, akár a határon túli magyar kisebbség bevonásával, akár más, hasonló helyzetű és létszámú kisebbség (pl. ausztriai horvátok) helyzetének, múltjának, jelenének és jövőjének bemutatásával.

- A városba szorult (szórvány-) kisebbségek identitása és két- vagy többnyelvűsége (Dr. habil. Nádor Orsolya, PhD)
 - A kisebbségi közösségek megmaradásának egyik biztosítéka a zárt, lehetőleg homogén faluközösségekben, esetleg kisvárosban való élet, ugyanakkor a nagyvárosok felgyorsítják mind a nyelvi, mind a kulturális asszimilációt. Ha a kisebbség megtalálja az önszerveződés valamely módját, a nyelv és a kultúra megőrzésére, átadására, lassíthatja a beolvadást. A civil szervezetek nyelv- és identitásmegőrző szerepét és tevékenységét még kevésbé tárta fel a nyelvtudományi kutatás.
 - A téma bármely ország ilyen körülmények között élő, őshonos vagy migráns kisebbsége esetében vizsgálható. Erősen ajánlott az interdiszciplináris alapokra épített, összevető, mind szinkrón, mind diakrón módszerekkel történő kutatás és elemzés.
- Nyelvi tervezés és nyelvi revitalizáció (Dr. Heltai János Imre, PhD)
 - A közösségi két- vagy többnyelvűség kérdései, a nyelvcseré folyamat, lassítása, megállítása, nyelvi tervezés kérdései, nyelvi szocializáció a többnyelvűségben, a két- és többnyelvűség oktatási vonatkozásai
- A moldvai nyelvjárási terület nyelvhasználati jelenségei (Dr. Heltai János Imre, PhD)
 - Nyelvhasználati kérdések moldvai magyar-román kétnyelvű (moldvai magyar, moldvai csángó) beszélőközösségekben
- Nyelvhasználat a magyarországi cigány/roma közösségekben (Dr. Heltai János Imre, PhD)
 - Nyelvhasználati kérdések magyarországi romani-magyar, beás-magyar kétnyelvű és magyar egynyelvű cigány/roma beszélőközösségekben
- Magyarországi kisebbségek nyelvhasználati sajátosságai (Dr. M. Pintér Tibor, PhD)
 - A kisebbségi nyelvváltozatok kutathatóságának sajátos hátránya és velejárója a saját nyelvre, nyelvváltozatra fókuszált korpusz hiánya. A kutatónak kész kell lennie egy, a kétnyelvű nyelvváltozat sajátosságait bemutató korpusz összeállítására, illetve a nyelvváltozat sajátosságainak prezentálására.
- Nyelvhasználat Budapesten (Dr. Borbély Anna, CSc)
 - Ebben a kutatási tematikában a nyelvhasználat tanulmányozása a Budapesten beszélt magyar nyelvre vonatkozik. Az MTA Nyelvtudományi Intézet Budapesti Szociolingvisztikai Interjú (BUSZI) című - kutatók számára elérhető - beszélt nyelvi korpusza széleskörű lehetőséget nyújt a rendszerváltás előtti budapesti nyelvhasználat tanulmányozására (pl. magánhangzó hosszúság, mássalhangzó hasonulás, diskurzusjelenségek). Az adatok öt foglalkozási csoportba tartozó 50 adatközlőtől származnak. Ezek a kutatások a társadalmi

csoportok nyelvi változatosságára irányulnak. Egy másik kutatási lehetőség a BUSZI-ban vizsgált nyelvi változók és diskurzusmodulok felhasználása egy megismételt (pl. panel) vizsgálathoz. Ezeknek a kutatásoknak a keretében a nyelvi változás három évtizedes vizsgálatára kerül sor.

- A nyelvhasználat kutatása kétnyelvű közösségekben (Dr. Borbély Anna, CSc)
 - Ebben a kutatási tematikában a nyelvhasználat tanulmányozása a kétnyelvű (és többnyelvű) közösségekre vonatkozik. Ezek a közösségek lehetnek etnikai közösségek (nemzeti kisebbségek és bevándorlók), illetve gyakorlóközösségek egyaránt. A nyelvhasználat kutatásának témakörébe tartozik a nyelvválasztás, a nyelvi alternálás, valamint a kódváltás szabályainak vizsgálata éppúgy, mint a nyelvhasználatot befolyásoló nyelvi és társadalmi tényezők (pl. nyelvtudás, attitűdök, ideológiák, globalizáció) tanulmányozása. A beszélt nyelvi produkciók mellett hangsúlyt kapnak továbbá a közösségek környezetének nyelvi tájképéről, valamint az interneten megjelenő diskurzusokról szóló kutatások is. További téma: a fenntartható kétnyelvűsége irányuló kutatások.
- Magyar nyelvi változatok és változások (Prof. Dr. Kontra Miklós, MTA doktora)
 - Ebben a témában olyan beszélt nyelvi, kvantitatív szociolingvisztikai értekezéseket lehet készíteni, amelyek eddig nem, vagy nem megfelelően vizsgált kérdésekről szólnak. Ilyenek a számbeli egyeztetés (pl. *X-nek a kísérlete nem tartozik azon történetek vagy témák közé, amit kedden el lehet intézni; alaptalannak minősítette azon vádakat, mely szerint a németek; a nézőknek a gyerekei fel tud nézni*); a (bV) és a (bVn) változók; a (természetes, hogy X) változó stb.
- Nyelvpolitikai vizsgálatok (Prof. Dr. Kontra Miklós, MTA doktora)
 - Lehetséges témák: Magyar nyelvpolitika Magyarországon 1990 óta; nyelvpolitika az egyes szomszédos országokban 1990 óta; nyelvpolitika és társadalmi asszimiláció; az angol terjedése Magyarországon stb.
- Nyelvpedagógiai kérdések (Prof. Dr. Kontra Miklós, MTA doktora)
 - Lehetséges témák: nyelvelsajátítás, oktatás és nyelvi tervezés; lingvicizmus a magyar közoktatásban; magyar anyanyelvi nevelés 6 éves kor előtt és után; a magyarországi közoktatás nyelvi emberi jogi szempontból stb.
- Úzus vs ízlés: A nyelvművelés által megbélyegzett jelenségek korpuszalapú vizsgálata (Dr. M. Pintér Tibor, PhD)
 - Felmerül a kérdés, hogy a nyelvművelés által megbélyegzett jelenségek használatára hatással van-e a nyelvművelés. A nyelvművelő gyakorlat milyen mértékben tudja befolyásolni nyelvi úzust. Milyen nyelvtechnológiai módszerei vannak a nyelvi úzus vizsgálatának és hogyan használható fel egy ilyen forrás a kérdés megválaszolására.
- Szociolingvisztika (Dr. Dér Csilla, PhD)
 - Gendernyelvészet: a nemi identitás megkonstruálása a nyelven keresztül (pl. egyes szakmai, privát stb. közösségek sajátos nyelvhasználatának vizsgálata a gender és az identitás fókuszán keresztül; a nemi identitás és a nyelvi nemi

- sztereotípiák kapcsolatának vizsgálata; létezik-e ún. női/férfi nyelvhasználat vagy sem).
- Internetes identitások nyelvészeti megközelítése (pl. a közösségi oldalakon, blogokon, fórumokon létrehozott egyéni és csoportidentitások vizsgálata a nyelvhasználaton keresztül).
 - Szleng és identitás: a szlenghasználat mint a csoporthoz tartozás és az egyéni identitás kifejezőeszköze, szakmai szlengek vizsgálata.
- A nyelvi változási folyamatok vizsgálata (Dr. Sólyom Réka, PhD)
- A kapcsolódó elméletek, megközelítések áttekintése, a mai magyar nyelvhasználatban releváns jelenségek (pl. nyelvi kreativitás, neologizmusok, szleng, tegezés-magázás, udvariasság, internetes nyelvhasználat, helyesírási jellemzők) több szempontú vizsgálata.
- Az emberi kapcsolatok kognitív metaforarendszere (Dr. Spannraft Marcellina Ilona, PhD)
- A kutatás szövegtankönyvekből, tankönyvekből vagy telefonos szolgálatok, esetleg terápiás beszélgetések rögzített anyagából. A téma megközelíthető lélektani regények szövegeinek elemzésével is. Javasolt író: Németh László.
- A nonverbális kommunikáció és a kulturális szignálok megjelenítésének nyelvi eszközei színházi előadások - látássérültek számára történő – narrációiban (Dr. Spannraft Marcellina Ilona, PhD)
- A vizsgálat kiterjed a bevezető narrációk, a kulisszabejárások és a követő narrációk nyelvi anyagára is. Figyelembe veszi a gender kutatások és a különféle életkori csoportok nyelvhasználati jellemzőit is.
- Korpusznyelvészeti módszerek alkalmazása a szociolingvisztikai kutatásokban (Dr. M. Pintér Tibor, PhD)
- Az internet és különféle (hozzáférhető) korpuszok és adatbázisok megfelelő lehetőséget nyújtanak a szociolingvisztikai kutatásokra. A kutatás fókuszában a nyelvtechnológiai eszközökkel vezérelt adatbázisok és korpuszok összeállítása, valamint felhasználása áll. A kutatás eredményeinek a nyelvi változók korpuszalapú vizsgálatára kell támaszkodnia.

Alkalmazott nyelvészeti témakör

- Második nyelv/idegennyelv elsajátításának módszertana (Dr. Dringó-Horváth Ida, PhD)
- A téma a formális keretek között folytatott nyelvelsajátításra koncentrál, alkalmazott nyelvészeti kutatásokat alapul véve kutatja a tanulási folyamatot, az egyes nyelvi kompetenciaterületek hatékony elsajátításának lehetőségeit (metodikai és didaktikai tényezők), különös tekintettel az infokommunikációs eszközök használatára.
- Digitális tanulói szótárak (Dr. Dringó-Horváth Ida, PhD)

- A téma a digitális szótárírás nyelvi, strukturális és szoftvertechnológiai sajátosságait kutatja, különös tekintettel nyelvelsajátítást befolyásoló tényezőkre. A kutatás részét képezik a hagyományos, papír alapú szótárak és digitális szótárak összevetése, különbségek és hasonlóságok feltárása és ezek hatásai a nyelvelsajátításra.
- Digitális technológiák a lexikográfia szolgálatában (Dr. Hollós Zita, PhD)
 - A nagyméretű elektronikus korpuszoknak, az azokba integrált statisztikai elemző eszközöknek és a gépi nyelvfeldolgozásnak (ún. lexikotool-oknak) köszönhetően számos lexikográfiai projekt egyre inkább valós nyelvi adatokra támaszkodik. Az adatgyűjtés és részben a -szelekció is egyre automatikusabbá válik, valamint az adatok feldolgozása és tárolása xml-alapú, egyre dinamikusabb adatbázisokban történik. Ezek digitális hálózatba (ún. nyelvi információs rendszerekbe) történő rendezése felé mutat a trend, miközben ugyanolyan nélkülözhetetlen a „hagyományos” lexikográfiai tevékenység, tehát a meglévő lexikográfiai produktumok digitális archiválása és integrálása, ill. újak tervezése és felépítése a modern digitális technológiák segítségével. A magyar terminológiai rendszer aktuális kérdéseinek vizsgálata (Dr. habil. Fóris Ágota, PhD)
 - A gazdasági és társadalmi változások számos olyan megoldásra váró feladatot eredményeznek a fogalmak és terminusok rendezésében, amelyek szilárd elméleti háttérrel, a kutatások és alkalmazások összekapcsolását, új kutatási és alkalmazási módszerek kidolgozását kívánják meg. A nemzetközi, különösen az európai folyamatok a magyar terminológiai kutatásokra, ezen belül a magyar nyelvészetre is hatással vannak.
 - Az új szemléletnek megfelelően szükséges a terminusok kognitív, nyelvi és kommunikációs szempontú vizsgálata; kutatások végzése a terminológiai szabványosítás, a terminológiai harmonizáció terén. A különböző nyelvi szinteknek megfelelően szegmentált terminológiai adatbázisok, szótárakra van szükség, amelyek előállítására tudományosan megalapozott, a nemzetközi eredményekkel harmonizáló elméleti és gyakorlati felkészültséggel lehetséges. A kidolgozandó kutatási téma konkrét megfogalmazása a doktorandusz tudományos és módszertani felkészülése során történik meg a témavezetővel közösen. A kutatási eredmények szolgálatják a disszertáció alapját.
 - A teljesítés követelményei: a tudományos szakirodalom folyamatos tanulmányozása, a tervezett kutatások irányítással történő, de önálló végzése, tudományos közlésre alkalmas eredmények felmutatása. A kutatás kapcsolódik a témavezető irányításával folyó hazai terminológiai/lexikográfiai kutatásokhoz.
- Lexikográfia a XXI. század változó világában (Dr. habil. Fóris Ágota, PhD)
 - A természetes nyelvek szókészletének gyors mennyiségi növekedése egyben jelentős minőségi változásokat is előidézett a nyelvhasználatban. Ugyanakkor a tudományos-technikai haladás a korábbiaknál sokkal hatékonyabb eszközöket és módszereket biztosít a lexikográfia számára. A változások következtében a lexémák rögzítésének, különböző szempontok szerint való rendszerbe

foglalásának az elvei és módszerei is megújulnak. A leíró, rendszerező elvek és módszerek módosulása, a számítógépes szövegfeldolgozás lehetősége, az online szótárak stb. olyan új elvi és gyakorlati kérdések sorát vetik fel, amelyekre még nincs tudományos vizsgálatokkal tisztázott válasz. A témakörben kutatásra vállalkozó doktorandusz elméleti és metodikai felkészülése során a témavezetővel közösen alakítja ki a disszertációja alapjául szolgáló kutatások részletes programját.

- A teljesítés követelményei: a tudományos szakirodalom folyamatos tanulmányozása, a tervezett kutatások irányítással történő, de önálló végzése, tudományos közlésre alkalmas eredmények felmutatása. A kutatás kapcsolódik a témavezető irányításával folyó hazai terminológiai/lexikográfiai kutatásokhoz.
- A magyar és idegen nyelvek terminológiai rendszereinek összehasonlító vizsgálata (Dr. habil. Fóris Ágota, PhD)
 - A tudomány, a technika és a társadalom fogalmainak a nemzetközi együttműködés alapjaiban egységes rendszerét alakította ki. Azonban a különböző kulturális megközelítésből adódóan a fogalom-meghatározás részleteiben, a fogalmi rendszer klasszifikációs eljárásaiban kisebb-nagyobb eltérések mutathatóak ki. A fogalmi rendszerekben meglévő különbségek a terminológiai rendszerekben is megmutatkoznak. Az egyértelmű kommunikációhoz az egyes terminológiai rendszerek részletes és pontos leírása szükséges, és ezek alapos összevető vizsgálata; ehhez pedig a kontrasztív nyelvészettel, a fordítástudománnyal és más nyelvészeti ágakkal való kapcsolat elengedhetetlen. Korábban a terminológiai kutatások során kizárólag a terminológiai egységesítés irányában keresték a megoldást. Bebizonyosodott azonban, hogy – különösen a többnyelvű kommunikáció során – a terminológiai harmonizációnak nevezett módszer bizonyul megfelelőbbnek. A terminus-jelentés kérdésköre ilyen tárgyalása a tudományos kutatást, a felvetődő kérdések elméleti megalapozását és hatékony módszerek kidolgozását teszik szükségessé. A témakörben kutatásra vállalkozó doktorandusz elméleti és metodikai felkészülése során a témavezetővel közösen alakítja ki a dolgozata alapját szolgáló kutatások részletes programját.
 - A teljesítés követelményei: a tudományos szakirodalom folyamatos tanulmányozása, a tervezett kutatások irányítással történő, de önálló végzése, tudományos közlésre alkalmas eredmények felmutatása. A kutatás kapcsolódik a témavezető irányításával folyó hazai terminológiai/lexikográfiai kutatásokhoz.
- Lexikográfia – az angol egynyelvű és az angol-magyar/magyar-angol kétnyelvű szótárak története, szerkezete (Dr. Pődör Dóra, PhD)
 - Az angol egynyelvű szótárak felépítése, nyelvi és kulturális tartalmuk elemzése, az Oxford English Dictionary tartalma és tartalmi változásai az első kiadástól kezdve, a szótár mint kulturális konstrukció, szótár és identitás.
- Pragmatika (Dr. Dér Csilla, PhD)

- Metapragmatikai tudatosságot jelző nyelvi elemek vizsgálata a (szakmai, egyéni stb.) identitás szempontjából (pl. a tanári nyelvhasználat elemzése a metapragmatikai tudatosságot kifejező elemeken keresztül, a tanári identitás felépítése), ezen belül a diskurzusjelölők mint nyelvi identitáskifejező elemek (pl. a beszélői identitás megkonstruálásában hogyan vesznek részt; műfajtól, kortól, szociális státustól stb. függő használatuk)
- Nyelvhasználat - nyelvi változás – nyelvi normativitás (Heltainé Dr. Nagy Erzsébet, PhD)
 - A mai magyar normatív nyelvhasználat kérdéskörei: tendenciaszerű nyelvi változások a szókészlet, a grammatika és a szemantika területein; helyesírási kodifikáció, stílussajátosságok; nyelvi és stílusnormák
- Nyelv – közösség – írói nyelvbölcseletek (Heltainé Dr. Nagy Erzsébet, PhD)
 - A közösségi nyelvi emlékezet (irodalom) útjai és lehetőségei a magyar kultúrában, a 20. századi szépirodalomban, írói nyelvbölcseletekben, különös tekintettel a protestáns hagyományokra.
- A „hétköznapi” (nem szépirodalmi) nyelvhasználat vizsgálata (Dr. Sólyom Réka, PhD)
 - Retorikai, stilisztikai, szemantikai, kommunikációs jellemzők vizsgálata választott korpusz (pl. reklámok, hirdetések, internetes szövegműfajok, újságcikkek stb.) alapján.
- Konkrét szépirodalmi alkotás vagy alkotások részletes elemzése (Dr. Sólyom Réka, PhD)
 - Retorikai, stilisztikai, szemantikai vizsgálat. Szóképek, alakzatok, szövegszervező jellemzők vizsgálata magyar nyelvű szépirodalmi alkotásokban (líra, epika, dráma).

A pszichológia program preferált és a jelentkezőknek ajánlott témái

Módszertani, pszichometriai témakör

- Online személyiségvizsgálat (Prof. Dr. Vass Zoltán, PhD)
 - Az online személyiségvizsgálat a mai személyiségvizsgálati módszerek palettájának egyre fontosabb összetevőjévé válik, hiszen a technológia fejlődésével egyre hétköznapiabbá válnak a számítógépek, a tabletek és a mobil telefonok. A kutatási téma intelligens tesztek kifejlesztésére vonatkozik, amelyek túllépnek az egyszerű lineáris számításokon és alkalmasak interneten végzett adatfelvételre, validálásra és kiértékelésre.
- Számítógépes és online pszichológiai tesztek alkalmazása (Dr. Nagybányai Nagy Olivér, PhD)

- A különféle számítógépes és online tesztek a tartalmi jelleg mellett egyéb kiegészítő, ún. nem-tartalmi mérési aspektusokra is irányulhatnak (pl. az internethasználat digitális lábnyomai, válaszszélsőségesség, válaszlátencia mérése stb.). A kutatási téma alapkérdése, hogy ezen speciális módszertani, pszichometriai lehetőségek alkalmazása, illetve vizsgálata milyen gyakorlati módon vezethet a mérés hatékonyságának növeléséhez - akár a klinikai, akár a nem-klinikai területek esetén.
- Projektív személyiségdiagnosztika (Prof. Dr. Vass Zoltán, PhD)
 - A projektív tesztek nagy sáv szélességű módszerek, amelyek heurisztikusan működnek, Gestalt-jellegű információt szolgáltatnak, más módszerek előtt rejtett szinteket tárhatnak fel és a többszörös okság elvére épülnek. A meghirdetett kutatási téma elsősorban projektív elveket használó, új személyiségdiagnosztikai módszerek kifejlesztésére irányul.
- A Rorschach-teszt validitásának vizsgálata (Prof. Dr. Vargha András, MTA doktora, Dr. Kövi Zsuzsanna, PhD)
 - A kutatások a Rorschach-teszt meglévő mutatóinak új, konfiguratív, személyorientált megközelítésen alapuló elemzéseire, és olyan új mutatók képzésére terjednek ki, amelyek hatékonyan képesek előrejelezni a személyiség és lelki jóllét, valamint pszichés problémák alakulását.
- Képi kifejezéspszichológiai kutatások (Prof. Dr. Vass Zoltán, PhD)
 - Alapvetően projektív rajzvizsgálati módszereken alapuló kutatások, melyek más projektív metodikákkal, valamint kérdőíves technikákkal is kiegészülnek. Már meglévő projektív rajztesztek alkalmazása speciális mintákon, illetve új, innovatív projektív rajzvizsgálati technikák bevezetése, teljes adaptációs folyamatának végig vitele. Az alkalmazott projektív rajzvizsgálati módszerek kutatásának fő fókuszpontja az ökológiai validitás, azaz a pszichodiagnosztikai és pszichoterápiás munkába is visszaforgatható eredmények kiemelése.
- A képi kifejezés pszichopatológiája és pszichodiagnosztikája (Prof. Dr. Vass Zoltán, PhD)
 - A képi kifejezéspszichológia fejlődése az utóbbi években jelentősen felgyorsult, amiben nagy szerepe van hazai kutatásoknak. A meghirdetett téma elsősorban olyan modern személyiségvizsgálati módszerek kifejlesztését célozza, amelyek illeszkednek a képi kifejezéspszichológia rendszerelmzési paradigmájához (SSCA).

Identitás, személyiség témaköre

- A gyermekkép kulturális változásai és mai jellegzetességei (Prof. Dr. Vajda Zsuzsanna, PhD)
 - E tématerületen ilyen problémakörben kerülhet sor kutatásra: a gyermekkor pszichológiai jellegzetességei, a fejlődés kulturális kontextusa.

Gyermekvállalás és gyermeknevelés a modernizáció folyamán, az individualizáció pszichológiai gyökerei. „Elveszett gyerekkor” – változások a gyermekfelfogásban a modernitás után. Szülők, gyerekek és gyermeknevelési intézmények a 21. században. Gyerekek mindennapi élete, gyermekjogok és megvalósulásuk, gyermekkép a tömegkommunikáció médiumaiban

- Identitás szerveződés a személyiségfejlődés tükrében (Prof. Dr. Bagdy Emőke, CSc)
- Az identitás és a személyiségfejlődés a képi kifejezéspszichológia tükrében (Prof. Dr. Vass Zoltán, PhD)
 - A képi kifejezéspszichológia sokféle nézőpontból veszi szemügyre a személyiséget és egyszerre láttatja a tudatos, kognitív és a nem tudatos szinteket. Számos projektív vizsgálati módszer létezik, amely fejlődéslélektani és személyiségfejlődési szempontból rendkívül jól értékelhető információkat szolgáltat, alkalmas idiografikus és nomotetikus elemzésekre. A megajánlott doktori téma ilyen típusú vizsgálatokra vonatkozik.
- A személyes és a szociális identitás narratív megközelítése (Dr. Pólya Tibor, PhD)
 - A narratív megközelítés szerint a személyes identitást a személy élettörténete biztosítja. A történetek mely jellemzői vesznek részt a személyes identitás kialakításában. Hogyan alakul át az élettörténet az identitás fenyegetése esetén? Hogyan járul hozzá a kultúra az identitás kialakításához? Hogyan járul hozzá a csoporttörténet a szociális identitás jelentésének kidolgozásához?
- Felnőttkor és öregedés a 21. században (Prof. Dr. Vajda Zsuzsanna, PhD)
 - E tématerületen az alábbi kérdések kutatására van lehetőség: a felnőttkor szakaszai, szakaszhatárok a 21. században. Jellegzetes és atipikus életutak, felnőtté válás, partnerkapcsolatok, gyermekvállalás, karriertörténet. Az időskor és az öregedés jellegzetességei. A személyiség kontinuitása az egyes életszakaszokban. Korosodás és lelki egészség.

Érzelem, értelem, intelligencia témaköre

- Az érzelmi folyamatok narratív szerveződése (Dr. Pólya Tibor, PhD)
 - A történetek nagyon jól felhasználhatók az érzelmek leírására, meghatározására, illetve érzelmek kiváltására is. Viszonylag kevés ismeretünk van arról, hogy hogyan alakul a történet elbeszélőjének érzelmi állapota a múltbeli érzelmi állapot újraélése során. Milyen kapcsolatban van a történet konstrukciója az átélt érzelmi állapottal? Az elbeszélő történetek részt vesznek az érzelmi állapot szabályozásában?
- Az érzelmi intelligencia történet alapú vizsgálata (Dr. Pólya Tibor, PhD)
 - A történetkonstrukciónak nagy jelentősége van az érzelmi vonatkozású információ kezelésében. Mérhető-e az érzelmi intelligencia a történetkonstrukció elemzése révén? Az automatikus nyelvelemzési eljárások alkalmazása révén megvalósítható-e a történetek kellő megbízhatóságú elemzése?

- Az intelligencia fogalma, mérése, az IQ viták (Prof. Dr. Vajda Zsuzsanna, PhD)
 - Az intelligenciamérés története immár több mint egy évszázados, ám a vitatott kérdések továbbra sincsenek lezárva. Kutatandó területek az intelligencia mérésének és értelmezésének mai jellegzetességei, az intelligencia szerepe az iskolai eredményekben és az egyéni életutak alakulásában, az intelligencia és a társadalmi státusz összefüggései.
- Interaktív tanítási, tanulási módszerek (Prof. Dr. Bagdy Emőke, CSc)

Párkapcsolatok, család témaköre

- A párkapcsolatok vizsgálatának nemverbális módszerei (Prof. Dr. Vass Zoltán, PhD)
- Interakciódinamika a családban, a kortárs csoportban és a párkapcsolatokban (Prof. Dr. Vass Zoltán, PhD)
 - A közös rajzvizsgálat jelentős interakciódinamikai többletet tesz hozzá az egyéni rajzvizsgálathoz. A társas térben őszintén megmutatkozik a vizsgált személy társas kapcsolódási profilja és jellegzetes kapcsolódási mintázata. A módszer alkalmas gyerekek vagy felnőttek, párok vagy több vizsgált személyből álló csoportok pszichológiai megismerésére.
- Kapcsolatvizsgálatok – a családi rendszer, a párkapcsolatok, valamint a baráti kapcsolatok vizsgálata (Prof. Dr. Bagdy Emőke, CSc)
 - A különböző kapcsolati rendszerek, relációk észlelésének, működésének, dinamikájának vizsgálata kérdőíves, interjú és figurális technikákkal, valamint projektív módszerekkel. A humán kapcsolati minőségek, kapcsolatrendszerek feltérképezésében fontos szerepet kap a származási család pszichés terének, a kortárs kapcsolati normáknak, továbbá a kulturális-, és médiahatásoknak a figyelembe vétele is.
- Pár és családmodellek, kapcsolati kultúra, generációs jellegzetességek napjainkban (Prof. Dr. Bagdy Emőke, CSc)
- Párkapcsolatok dinamikája (Prof. Dr. Bagdy Emőke, CSc)

Spiritualitás témaköre

- A természeti környezet bio-pszicho-szocio-spirituális hatásai (Prof. Dr. Bagdy Emőke, CSc és Dr. Kövi Zsuzsanna, PhD)
 - A téma egyrészt magába foglalja a természeti környezetben végzett (pl. kaland- és élményterápia, vadonterápia) pszichológiai munka hatásainak vizsgálatát, a természeti/ városi környezetben élők összehasonlító egészséglélektani vizsgálatát, valamint a természeti környezet és spiritualitás kapcsolatát.
- Egészséges és patológiás vallásgyakorlási módok (Dr. Mirnics Zsuzsanna, PhD)
- A vallásos hit és spiritualitás fejlődési szintjei (Dr. Mirnics Zsuzsanna, PhD)

- A spiritualitás és vallásgyakorlás hatása a testi-lelki egészségre (Dr. Mirnics Zsuzsanna, PhD)
- Spirituális gyakorlat a személyiség szerveződési szint függvényében (Dr. Mirnics Zsuzsanna, PhD)
- Spiritualitás a párkapcsolatban (Dr. Mirnics Zsuzsanna, PhD)
- Spiritualitás a pszichoterápia kontextusában (Dr. Mirnics Zsuzsanna, PhD)
- Spiritualitás krízishelyzetekben (Dr. Mirnics Zsuzsanna, PhD)
- Személyiségfejlődés és spiritualitás egymásra hatása (Dr. Mirnics Zsuzsanna, PhD)
- Transzperszonális (spirituális) pszichológia (Prof. Dr. Bagdy Emőke, CSc)
- A pszichedelikumok spirituális élménydimenzióinak szerepe a hatvanas évek amerikai ellenkultúrájában és a modern spiritualitás kialakításában (Dr. habil. Szummer Csaba, PhD)
 - Az ellenkultúra ikonikus alakjai (Aldous Huxley, Alan Watts, Allen Ginsberg, Timothy Leary) rendkívüli spirituális lehetőségeket láttak a pszichedelikumokban. A hallgató feladata, hogy feltárja ezeknek a túlfokozott reményeknek a forrásait, valamint a pszichedelikumok tényleges hatását a spirituális életre az enteogén egyházakban és azokon kívül az elmúlt fél évszázadban.

Klinikai és egészségpszichológia témaköre

- A pozitív pszichés működés intra- és interpszichés vonatkozásai az élettartamon át (Prof. Dr. Bagdy Emőke, CSc)
 - A mentális egészség és mentális betegség két kontinuum modelljének (Keyes, 2002) empirikus tesztelése különböző korcsoportok, valamint speciális vizsgálati csoportok körében. A komplex szubjektív jóllét személyiségbeli és környezeti vonatkozásainak minél szélesebb körű azonosítása, az azonosított aspektusok mint protektív tényezők alapján pedig pszichológiai fejlesztő beavatkozások tervezeteinek kidolgozása különböző célcsoportokra.
- Pszichoszomatika és pszichoterápia, az elmélet és gyakorlat fejlődése (Prof. Dr. Bagdy Emőke, CSc)
- Mozgásterápiák szerepe a mozgás és viselkedés szabályozás alakulásában (Dr. F. Földi Rita, PhD)
- Az ADHD a végrehajtó funkciók tükrében (Dr. F. Földi Rita, PhD)
- Az obesitas pszichés faktorai és kulturális háttere (Dr. F. Földi Rita, PhD)

Interkulturalitás és szociálpszichológia témaköre

- Kultúra, értékek, személyiség és pszichológiai jóllét (Prof. Dr. Bagdy Emőke, CSc és Dr. Kövi Zsuzsanna, PhD)

- A különböző (pl. nyugati- és keleti) kultúrák, vallások értékeinek, ill. a személyes értékeknek a kutatása a személyiségfejlődéssel való kapcsolatban, és a pszichológiai jóllétre gyakorolt hatásainak valamint egészséglélektani vonatkozásainak vizsgálatával. A témához kapcsolódnak személyiségfejlesztő programok (pl. tehetségfejlesztő, drogprevenációs programok) hatásvizsgálatai is.
- Kultúrközi vizsgálatok személy-orientált megközelítésben (Prof. Dr. Vargha András, MTA doktora és Dr. Kövi Zsuzsanna, PhD)
 - Különböző Európán belüli és kívüli kultúrák összehasonlítása főbb személyiségdimenziók (Big Five, Cloninger-féle dimenziók, Zuckerman személyiségmodellje stb.), kulturális értékek és pszichológiai jóllét mutatók (személyes, társas, természeti, spirituális) által képzett klasszifikációk szerint.
- Büszkeség és nemzeti identitás (Dr. Kiss Paszkál, PhD)
 - A szelfre vonatkozó érzelmek közül a büszkeség számos ponton megtermékenyítően hathat a csoportközi viselkedés kutatására, a társadalmi identitás elméletére is. Adaptív és maladaptív formái támpontul szolgálhatnak ahhoz, hogy milyen alapon lehet a csoportközi kapcsolatok pozitív és negatív kimeneteleit bejósolni. A nemzeti identitás kutatásában többek között a kötődés-glorifikáció, nacionalizmus-patriotizmus ellentétpárjai is kapcsolhatók a büszkeség kétféle formájához.
- Szociális identitás szerepe a szervezetben, vezetésben (Dr. Kiss Paszkál, PhD)
 - A társadalmi identitás elméletének kezdeti felhasználási területe a csoportközi viszonyok magyarázatában volt, melynek magának is van szervezetlélektani relevanciája (ld. szervezeti integráció, összeolvadás). Az önkategorizációs elmélet hozta kiegészítésekkel a csoporthoz való viszony alapján meghatározott szelf (énkép, énrelváns értékek, motiváció) és munkavégzés is magyarázhatóvá vált. Legújabb fejleményként pedig a vezető és a szervezet viszonyának elemzésében hasznosult az elmélet, a szervezeti identitás újraformálásának lehetőségét is megadva. A szervezetek vizsgálatában a fenti elméleti összefüggésekre építünk.
- Szociális identitás szerepe az interperszonális viszonyokban és a családban (Dr. Kiss Paszkál, PhD)
 - A szoros társkapcsolatok fordulópontjaként tartja számon a szociálpszichológiai elemzés, a saját érdekek érvényesítése, az egyéni haszon maximalizálása helyett a közös ráfordítás és eredmény kialakuló perspektíváját. Az intimitás és az elköteleződés növekedésével a másik és az én reprezentációja összekapcsolódik, a másik sikereire-kudarcaira sajátunkként tekintünk, egyre inkább másik szándékait látjuk a cselekedetei mögött. A szociális identitás elmélete segít megérteni a másikkal való azonosulás ezen az úton kialakuló folyamatait. Az interperszonális és családi kapcsolatok elemzése ugyanakkor lehetőséget ad arra is, hogy a társadalmi identitás kialakulását is nyomon kövessük, az átfogó társadalmi identitások (pl. nemzeti, vallási elköteleződés) fejlődését az interperszonális folyamatok tükrében vizsgáljuk.

- A meghódított és a lázadó habitus: kultúrák és ellenkultúrák (Dr. Lázár Imre, CSc)
 - o A figyelem középpontjában a Bourdieu-i értelemben vett habitus, a kultúra jelenségvilágának „corporeality”, az embodiment kultúrafenomenológiája áll. Vizsgálja a kultúra ezen személyes és mély jelenségvilágának invariáns, etológiai, személyes lélektani és szociokulturális konstitutív rétegeiben, normatív és szub-, vagy ellenkulturális kontextusaiban.
- A kulturális megértés útjai (Dr. Lázár Imre, CSc)
 - o Vizsgáljuk a „másik” kulturális megértésének feltételeit, szocializációját, illetve az ezt akadályozó ressentiment hatásmechanizmusait, lélektani, és szociokulturális jelenségvilágát. Gyakorlati súllyal tekintjük át a „másik” iránti lélektani és kulturális empátia, beleélés kommunikáció elméletét, pszichológiai feltételeit, gyakorlatát illetve a kulturális antropológia által kínált elméleti és empirikus tapasztalatok világát.
- Digitális bennszülöttek - a médiumok hatása a szocializációra (Prof. Dr. Vajda Zsuzsanna, PhD)
 - o A társadalomkutatók jelentős része véli úgy, hogy a tömegkommunikáció médiumainak fokozódó jelenléte gyökeresen átalakította a gyermeklét körülményeit, a gyermekek és a felnőttek kapcsolatát, a felnőtté válás tempóját és módjait. A mai gyerekek és fiatalok magabiztosan lépnek be a digitális világba, egyre fiatalabb korban válnak médiahasználóvá és fogyasztóvá, a médiumok a szocializáció egyik legfontosabb ágensévé válnak. A kutatási témák e problémakörhöz kapcsolódnak.
- Élet a hálóvilágban - a médiumok szerepe az emberi kapcsolatokban és a mindennapi életben (Prof. Dr. Vajda Zsuzsanna, PhD)
 - o A kommunikáció médiumai - a televízió, a mobiltelefon, az internet a posztmodern társadalmak minden viszonylatában növekvő szerepet játszanak. E program keretén belül azt vizsgáljuk, milyen változások következtek be a médiumok, illetve különböző programjaik hatására a mindennapi életben, a munkában, az emberi kapcsolatokban, az egyéni identitások alakulásában.
- Alternatív pszichológiatörténet: A hermeneutikai irányzatok rekonstruálása a pszichológiában (Dr. habil. Szummer Csaba, PhD)
 - o A hallgató feladata: a pszichoanalízis, egzisztencialista pszichoterápia, Dasein-analízis, illetve a humanisztikus pszichológia és a pozitív pszichológia történeti (internalista és externalista) fejlődésének felvázolása, intézményi fejlődésükkel együtt, különös tekintettel a magyar pszichológia történetére a rendszerváltás után.
- A nyugati ezoterikus-okkultista hiedelmek hatása a pszichológia fejlődésére (Dr. habil. Szummer Csaba, PhD)
 - o A fenti hiedelemrendszerek a reneszánsztól kezdődően befolyásolták a nyugati tudományok fejlődését, s ezek a hatások heurisztikus inspirációval szolgáltak a pszichológia 3 jelentős alakja számára is: William James, Carl G. Jung, valamint Stanislav Grof. A hallgató feladata: explicitté tenni a fenti

hatástörténetet, amely túlnyomórészt csak burkolt utalások, homályos célzások formájában található meg a fenti szerzők műveiben.